

Клас: 5.

Дата: 23 грудня 2020 року.

Урок № 29.

Тема: Характеристика героя, який найбільше сподобався. Обговорення проблеми відповідальності людини за свої вчинки

В робочому зошиті з української літератури напишіть число і вид роботи, а на наступному рядку перепишіть тему уроку. Наприклад:

Двадцять третє грудня

Класна робота

Характеристика героя, який найбільше сподобався.

Обговорення проблеми відповідальності людини за свої вчинки

Мета: продовжувати працювати над програмним твором,
навчити характеризувати головних персонажів та символіку казки Г. Малик;
розвивати творчу уяву, логічне мислення, культуру мовлення.
виховувати вміння дружити, приязного ставлення одне до одного.

Хід уроку

1. Мотивація навчальної діяльності.

Події казки «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії» відбуваються в зачарованій країні Недоладії, де живуть усі недороблені справи. Столицею є місто Недоград. Письменниця змальовує його так: «Таке місто може хіба що приснитися в примарному сні. На кривулястих вуличках безладно стояли не будинки, а якісь розвалюхи. Один будинок був наче ножем перерізаний навпіл. У деяких бракувало вікон і зовсім не було дверей. Замкові башти були криві, наче їх погнуло вітром, і кожній чогось не вистачало. Центральну вежу прикрашав величезний старовинний годинник, на якому була лише одна стрілка — хвилинка».

Цей опис дивує лише на перший погляд, але якщо пригадати, що всі речі в країні — недороблені, то все стає на свої місця. Недоладія — це символічне місце, куди потрапляють ті, хто недоробив 100 і більше справ. Та навіть коли Недорадник зник, а Недоладяни залишились доробляти усі речі в країні, вона все одно була, бо щодня, завдяки Недочеревику в ній з'являють нові недороблені речі. Єдиний вихід — це доробляти усі свої справи вчасно і не залишити шансів Недочеревику. Ви згодні з цим?

2. Актуалізація опорних знань.

Тестове опитування.

Перейдіть за посиланням, яке подано нижче, та заповніть гул-форму із запитаннями за повістю Г. Малик. В кінці не забудьте натиснути клавішу «Надіслати» і відповіді будуть надіслані мені автоматично.

[https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc6uRyAVt_EHUxgDn7MF5uwnF63CzJxD6727SDeXn7bwc1nvg/viewform?usp=sf link](https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSc6uRyAVt_EHUxgDn7MF5uwnF63CzJxD6727SDeXn7bwc1nvg/viewform?usp=sf_link)

3. Аналіз твору «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії».

Дійовими особами казки є: Аля, Недоладько, Перший Недорадник (головні персонажі); бабуся, Недороль Десятий, Недочеревик, Недоладяни, годинникар Недождень, гвардієць Недоборода (другорядні персонажі).

Перепишіть до робочого зошита усіх дійових осіб казки «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії».

I. Характеристика головних персонажів.

Аля.

1) Авторське бачення персонажа (цитатна характеристика):

Читаючи уривки із твору, що подані нижче, усно поміркуйте, як вони характеризують головну героїню казки Г. Малик.

✘ «В одному великому місті жила дівчинка Аля. Вона нічого не могла доробити до кінця. Ніколи того, що їй клали в тарілку, не доїдала, того, що давали пити, не допивала. Почне малювати — кине, бо набридло. Почне ліпити щось із пластиліну — кине, бо нудно. Навіть заплестися в неї не вистачало терпіння. Заплете одну кіску, а з другою, недоплетеною, так і ходить цілий день»;

✘ «Аля вирішила зробити бабусі подарунок — вишити рушничок... зробила перший хрестик і, як завжди, відклала вишивку, подумавши: «Завтра дошию!» І забула вишивку закінчити»;

- ✘ «Соромно стало дівчинці, вона втекла до своєї кімнати»;
- ✘ «Аля зазирнула до щілинки в дверях і мало не скрикнула! Адже це вона, Аля, колись намалювала цього чоловічка, а потім стерла йому гумкою голову, тому що обличчя вийшло злим»;
- ✘ «З кишеньки вона вийняла вуглинку, і домалювала Недоладькові ліве вухо, виправила ніс, очі...»;
- ✘ «Недоладяни обступили Алю і попросили доробити одне, докінчити інше. Осі коли дівчинці довелося попрацювати!»;
- ✘ «Сонце піднялося височенько, а Аля все ще шила, малювала, прибивала»;
- ✘ «Дівчинка взяла олівець і домалювала чоловічкові голову».

На початку казки письменниця змальовує Алю як ледачу дівчинку, яка жодної справи до кінця не доводить. Тому вона отримує по заслугі і потрапляє у Недоладію. Поспілкувавшись в мешканцями та зрозумівши, чому вона потрапила туди, Аля робить усе, щоб повернутись додому. Але для цього їй треба багато чого зробити! На допомогу дівчинці приходять нові друзі і разом їм вдається усе виправити. Тому наприкінці казки Аля стає працюютою та усвідомлює, що кожна справа має не лише початок, але й кінець.

2) Бесіди за питаннями (усно дати відповіді на питання, що подані нижче):

- ✘ Чи подобається вам поведінка Алі на початку казки? Обґрунтуйте свою думку.
- ✘ За що була покарана Аля Недочеревином?
- ✘ Як перебування в казковій країні впливає на дівчину?
- ✘ Пригадайте, з ким із мешканців країни дівчина товаришувала, а з ким — конфліктувала? Обґрунтуйте свою думку.
- ✘ Які перевтілення бачимо в Алі наприкінці казки?
- ✘ Чи пішла подорож до Недоладії їй на користь? Обґрунтуйте свою думку.

Недоладько.

1) Авторське бачення персонажа (цитатна характеристика):

Читаючи уривки із твору, що подані нижче, усно поміркуйте, як вони характеризують Недоладька.

- ✘ «Він був увесь перекошений і без лівого уха, але очі його сяяли привітно й лагідно»;
- ✘ «Виглянувши з бійниці вежі, дівчинка побачила юрбу недоладян, які наближались до замку. Вів їх Недоладько. Він зібрав друзів, щоб визволити Алю».
- ✘ «...Вухо відразу стало справжнім, обличчя у хлопчика вирівнялося. Тільки по лагідних і привітних очах можна було впізнати колишнього Недоладька»;
- ✘ «Розумієш,— мовив Недоладько,— ми вирішили залишитися в Недоладії. Ти повернешся додому, домалюєш Першого Недорадника — і він зникне звідси! І ми зможемо спокійно працювати, адже ти нас навчила доробляти. Ми дороблятимемо все недороблені справи, які притягне сюде Недочеревик. Та й Недоладія — наша батьківщина, ми не можемо кинути її»;

Недоладько потрапив у чарівну країну через те, що хтось його недомалював. Письменниця симпатизує йому, тому Недоладько — позитивний персонаж, який стає справжнім другом для Алі, супроводжує її країною та допомагає повернутись додому. Але коли всі негаразди залишились позаду, він вирішує залишитись у Недоладії, яку вважає батьківщиною, щоб виправити все, що недоробили інші. Йому властиві такі риси характеру як доброзичливість, чуйність, бажання допомагати іншим.

2) Бесіди за питаннями (усно дати відповідь на питання, що подані нижче):

- ✘ Чи можна стверджувати, що в образі Недоладька письменниця зображує пересічного недоладянина, яких сотні? Обґрунтуйте свою думку.
- ✘ На початку знайомства з Алею Недоладько, як і вона, хотів повернутись додому. Чому, на вашу думку, він змінив своє рішення наприкінці казки?
- ✘ Доведіть, використовуючи цитати опису Недоладька, що він — позитивний герой.

Недорадник.

1) Авторське бачення персонажа (цитатна характеристика):

Читаючи уривки із твору, що подані нижче, усно поміркуйте, як вони характеризують Недорадника.

- ✘ «Цього Недорадника якась дівчинка намалювала спочатку з головою, а потім стерла ту голову гумкою... А іншу так і не намалювала. От його й притяг сюди Недочеревик»;
- ✘ «Як, у нього немає голови?!» — «Уяви собі! Замість голови Недорадник носить лицарський шолом!»

✘ «Ввечері Недорадник залишає шолом тут, а вранці приходять за ним. Усі його бояться. І я теж... Він хоче відібрати у мене корону! Знаєш, скільки голів він уже переміряв!»;

✘ «Відрубає комусь голову і приміряє, чи не підійде вона йому!.. Недорадник зазіхає на мою корону. Мене рятує тільки те, що у нього немає голови. Не може ж він одягти корону на порожнє місце?!»;

✘ «Завтра тобі відрубують голову! — зловтішно мовив Недорадник. — Здається, ця голова нарешті мені підійде!»;

✘ «За ґратами, наче несамовитий, плигав... Перший Недорадник без голови!., вранці Недорадник не знайшов шолома на звичайному місці. Розлютившись, він вирішив сам відрубати Алі голову, схопив сокиру і вскочив до в'язниці. Тут Недоборода і замкнув за ним залізні двері!»;

✘ «Та все одно обличчя в Недорадника вийшло зле й неприємне — точнісіньке таке, яке вона стерла гумкою»;

✘ «Перший Недорадник швидко-швидко закрутився на одному місці, наче дзига, задимів, пшикнув і... зник, мов його й не було!»;

✘ «З портрета, який Аля пришила кнопкою над своїм столом, Недорадник злісно дивився на дівчинку. Адже через неї він не став королем».

Перший Недорадник — головний негативний персонаж казки. Він опинився в Недоладії через те, що Аля не домалювала йому голову. А без голови він не міг стати королем. Заздрість до Недороля зробила Недорадника жорстоким — він відрубав людям голови лише задля того, щоб знайти таку, на яку потім можна надіти корону. Жага влади стала метою його існування. Коли Аля повернулася додому і домалювала йому голову, він назавжди зник з Недоладії, але залишився намальованим на портреті в її кімнаті.

II. Характеристика другорядних персонажів:

1) Недороль Десятий — правитель Недоладії. Він не поганий, але занадто м'який, як для короля, тому й не має потрібного авторитету. Саме тому Перший Недорадник робить що хоче, а Недороль йому не забороняє (навіть убивати людей!), бо дуже боїться, що той відбере в нього корону. Але він допомагає Алі, тому що розуміє, що вона — його єдиний шанс позбавитись суперника.

Недочеревик — персонаж нейтральний, тому що він не підтримує ні Алю, ні Недорадника. Він лише робить свою справу — стежить за тими, хто чогось не доробляє і притягує їх та їхні «вироби» в Недоладію. Усі герої потрапляють у цю країну завдяки йому.

Інші персонажі, на кшталт годинникаря Недожденя, гвардійця Недоборода та інших Недоладян, допомагають Алі на шляху до пошуків дороги додому.

2) Бесіди за питаннями (усно дати відповіді на питання, що подані нижче):

✘ Як ви ставитесь до Недороля? Чи зміниться, на вашу думку, щось у його правлінні зі зникненням Недорадника?

✘ Чи симпатизуєте ви Недочеревику? Поміркуйте, у який спосіб він міг потрапити в Недоладію?

✘ Що вам відомо про годинникаря Недожденя? Яка його роль у казці?

✘ За яких обставин гвардієць Недоборода познайомився з Алею? Скільки разів він їй допомагав?

✘ Що ви можете сказати про недоладян? Як ви ставитесь до їх рішення залишитись у Недоладії після доробки?

4. Фізкультхвилинка.

Станьмо, діти, чітко в ряд
Вирушаємо у сад,
Руки вгору піднімаєм
Груші, яблука збираєм.
Назбираємо багато,
Щоб узимку ласувати.
Ширше діти, треба стати,
Будем дрова ми рубати.
Раз — підняти руки вгору,

Два змахнули всі додолу
І рубаємо завзято
Хай тепло приходять в хату
Руки на пояс ставимо усі
Будем стрибати, мов горобці
Скік вперед і скік назад
Крильця вниз всі опустили
І на місці походили

5. Підсумки.

Вікторина «Вгадай мене».

В зошиті посередині рядка вказати назву завдання («Вгадай мене»), на початку рядочка вказати номер запитання і дати письмову відповідь на питання. Питання переписувати не треба!!! Одразу даємо відповідь.

1. Персонаж, який через своє недбальство потрапив до чарівної країни та врятував усіх її мешканців.
2. Персонаж, який без упину постачає нових мешканців у чарівну країну.
3. Персонаж, який став провідником головної героїні.
4. Персонаж, який мав владу, але побоювався своїх радників.
5. Персонаж, у якого не вистачало важливої частини тіла — голови.
6. Персонаж, який охороняв прилад, завдяки якому головна героїня змогла повернутись додому.
7. Персонаж, у якого головна героїня знайшла потрібну деталь для приладу, який повернув її додому.

Сьогодні ми завершили роботу над казкою «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії» і я сподіваюсь, що всі вивчили головну заповідь казки: «І дороби! І допиши! І розпочни! І не лиши! І додай! І допивай! І з Недоладії тікай!». Бажаю вам завжди доводити справи до кінця та ніколи не потрапляти в поле зору Недочеревику.

6. Д / з.

Підготуватися до виразного читання твору Г. Малик, створити ілюстрації або комікс до твору «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії».

Малюнки або комікс до казки Г. Малик ви фотографуєте і скидаєте мені у вайбер на номер: 099-64-84-572.

Термін здачі завтра до 20:00. Тим паче, що ми з вами про це завдання говорили ще на минулому тижні. Роботи, які будуть надіслані у п'ятницю, перевірятися не будуть. Бо завтра ввечері я буду виставляти оцінки в журнал.